

Spis treści

Wstępne rozpoznania	9
1. Literatura na prowincji	9
2. Kupiszewski – pisarz (nie)znany	13
3. Teleologia pisania	18

CZĘŚĆ I ASPEKTY PROWINCJONALNOŚCI

A. Wokół historii oraz teorii regionalizmu i prowincjonalizmu	29
Granice ojczyzny	29
Wymiary regionalizmu	38
Tożsamość regionalna	48
Bieguny prowincjonalności	54
Literatura w regionie	68
B. Literackie oblicza lokalności	81
1. Obrazy małej ojczyzny	81
Europa – Polska – ojczyzna	81
Ku tożsamości lokalnej	86
„Miejsce urodzenia”	89
„Święte Miejsce”	93
Przestrzeń pamięci	96
2. Centrum a peryferie	100
Między prowincją a stolicą	100
W blasku centrum	103
Głos z peryferii: debiut	107

Spis treści

Recenzje	112
Przeciw partykularyzmowi	119
3. Pisarz w mieście prowincjonalnym	125
Specyfika egzystencji	125
„Prowincjonalny poeta”	131
Ostrołęka literacka	135
Poezja nad Narwią (grupa poetycka „Narew”) . .	140
Kultura po 1989 roku	149
Lokalne potrzeby a uniwersalne paradygmaty . .	157
4. Wobec współczesności	160
Lata twórczości	160
Konteksty generacyjne: autentyzm, Współczesność, Orientacja, Nowa Fala	164
Literackie samookreślanie	175
Manifest poetycki	177

CZĘŚĆ II

PERSPEKTYWY AUTOBIOGRAFICZNEGO ZAKORZENIENIA

1. Poetyka lirycznego autobiografizmu	187
Pisanie biografią	187
Mikroświaty dzieciństwa (<i>Okruchy iglastego serca</i>)	191
Aktualizacja przeszłości (<i>Opisanie ciszy</i>)	196
Świadectwa bliskości i dystansu (<i>Nie bójcie się dnia</i>)	202
Egzystencjalne wyznania (<i>Błogostawiona niewierność</i>)	209
Poetycki pamiętnik (cykl z <i>41. okrążeńia</i>) . . .	223
2. Modele zadomowienia	228
Poeta Ostrołęki	228
Obszary ambiwalencji	231
Miejsce zamieszkania	236
Urbanistyczne krajobrazy	244

Spis treści

Widok z okna	251
Przestrzeń afirmacji	254
3. Paradygmat literatury osobistej (<i>Cień kwitnących akacji</i>)	259
Biografia w fazie tworzenia	259
Metaliteratura	270
Bohater i współautor. Powieść o żonie	279
Warianty zakorzenia	287
Formy alienacji	294
Tropy tożsamości	306

CZEŚĆ III
W ZGODZIE Z TENDENCJAMI
WSPÓŁCZESNEJ LITERATURY

A. Liryczne projekcje świata	319
1. Intertekstualne aluzje i komparacje	319
Poetyckie repetycje	319
U antycznych źródeł kultury	322
Inspiracje biblijne	333
Nawiązania religijne	339
Topika baśniowa	346
Determinanty tradycji literackiej	351
Obowiązkowa obecność: Miłosz, Nowak, Grochowiak, Milczewski-Bruno	358
Dialog z poetami: Różewicz, Szymborska, Herbert	370
2. Poetycka hermeneutyka bytu	384
Liryczna epistemologia	384
Poszukiwanie sensu przez słowo	389
Antropologia mikrokosmosu i uniwersum	396
Ontologia czasu	402
B. Narracje małe i duże	411
1. Wiejska genealogia (opowiadania <i>Kto był wyżej</i>)	411
Filiacje z nurtem chłopskim	411

Spis treści

Aksjologiczne ambiwalencje	423
Motywy wiejskie (<i>Takie miałeś ręce</i>)	428
Wieś – inaczej	436
Różnorodne struktury	438
Przewycięzanie pisarskich determinacji	441
2. Rozrachunek z przeszłością i terażniejszością	448
Konteksty współczesnej prozy	448
Trylogia „postsocrealistyczna” (<i>Miałbym taki piękny pogrzeb; Wiara, nadzieja, miłość; Za grzechy cudze i własne</i>)	454
Wizerunek wsi czasów socjalizmu (<i>Koniak dla Anioła Stróża</i>)	468
Proza „gorąca”: powieść o Sierpniu (<i>Pokochać w sierpniu</i>)	473
Między przeszłością a terażniejszością (<i>Ktoś powiedział</i>)	479
O prowincji lat osiemdziesiątych (<i>Miłość zostawia ciszę</i>)	486
Wobec koniunktury i dekonunktury literackiej	489
3. Strategie powieściowe	495
Formuły realizmu	495
Perspektywy narracyjne i genologiczne	500
Od metatematyizmu do tematu miłości	525
Wykładnia paratekstualna	530
Prowincjonalne – lokalne – uniwersalne	535
Książki do czytania	542
Zakończenie. Pisarz z regionu: osiągnięcia i (nie)dokonania	549
Bibliografia	559
Summary	601
Indeks nazwisk	607